

5. 1. 13 Zeměpis

Časové, obsahové a organizační vymezení

ročník	1.	2.	3.	4.
hodinová dotace	2	2	2	0

Realizuje se obsah vzdělávacího oboru Geografie vzdělávací oblasti Člověk a příroda RVP pro gymnázia. Integruje se dále část obsahu oboru Geologie RVP GV.

Realizují se tematické okruhy průřezových témat Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech RVP GV, Environmentální výchova RVP GV a Multikulturní výchova RVP GV.

Pro výuku je k dispozici odborná učebna vybavená didaktickou a multimediální technikou.

Na předmět navazuje volitelný předmět Zeměpisný seminář (pro 3. ročník studia) a volitelný předmět Současný svět (pro 4. ročník).

Maturitní zkoušku lze skládat v rámci profilové části.

Cílem předmětu Zeměpis je získání takových vědomostí a dovedností, které odpovídají vzdělávacímu obsahu a jsou v plném souladu s výstupy pro jednotlivá témata oboru Geografie. Od ostatních předmětů v rámci výše uvedené vzdělávací oblasti se zeměpis liší tím, že obsahuje informace jak přírodovědného, tak i společenského charakteru.

Zeměpis v rámci mezipředmětových vztahů spolupracuje s dějepisem, základy společenských věd, biologií, chemií, fyzikou a vychází z průřezových témat Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova a Environmentální výchova.

Žák je veden k tomu, aby zejména

- rozvíjel holistický přístup k životu v souvislosti s analytickým myšlením
- dokázal plně využívat základních geografických vyjadřovacích prostředků – map, mapových náčrtů, fotografií, kartogramů, diagramů, tabulek atd.
- orientoval se ve zdrojích informací, kriticky informace zpracovával, rozvíjel logické i paměťové schopnosti
- chránil přírodu a životní prostředí, kulturní a historické tradice
- chápal historické, politické i geografické podmínky pro život v různých lokalitách

Výchovné a vzdělávací strategie:

- učitel vede žáky k používání vhodné literatury (atlasů a map) a internetu – **kompetence k učení**
- učitel vede žáky, aby kvalitně prezentovali své znalosti – **kompetence komunikativní**
- učitel vede žáky k řešení projektových úkolů, které zpracovávají, vlastní výsledky prezentují a obhajují – **kompetence komunikativní, kompetence k řešení problémů**
- učitel klade důraz na mezipředmětové vztahy a důsledky lidských činností – **kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence občanské.**

ROČ.	TÉMA	VÝSTUP Žák:	UČIVO	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY, PRŮŘEZOVÁ TÉMATA, POZNÁMKY
1. kvinta	13.1 Úvod do geografie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vymezí objekt studia geografie ▪ rozdělí geografii jako vědu ▪ zhodnotí význam geografie pro společnost 	<ul style="list-style-type: none"> ① Země, příroda, člověk ▣▣▣▣ krajinná sféra, rozdělení a význam geografie 	① ▣▣ P 4.1
	13.2 Země jako vesmírné těleso	<ul style="list-style-type: none"> ▪ porovná postavení Země ve vesmíru a podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy ▪ určí místní a pásmový čas konkrétní lokality 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Postavení Země ve vesmíru, vývoj poznatků o Zemi ▪ Tvar a velikost Země ▪ Pohyby Země a jejich důsledky ▪ Čas a kalendář ▪ Slapové jevy 	F
	13.3 Znázornění Země na mapách	<ul style="list-style-type: none"> ▪ používá dostupné kartografické produkty a další geografické zdroje dat a informací v tištěné i elektronické podobě pro řešení geografických problémů ▪ orientuje se s pomocí map v krajině ▪ používá s porozuměním vybranou geografickou, topografickou a kartografickou terminologii ▪ vytváří a využívá vlastní mentální schémata a mentální mapy pro orientaci v konkrétním území ▪ čte, interpretuje a sestavuje jednoduché grafy a tabulky, analyzuje a interpretuje číselné geografické údaje 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zeměpisné souřadnice ▪ globus a mapa, měřítko ▪ kartograf. zobrazení ▪ Obsah map ▪ Mapování a současné mapy ▪ DPZ, GIS, GPS ▪ Práce s mapou velkého měřítka ▪ Terénní geografická výuka, praxe a aplikace 	
	13.4 Přírodní sféra Země	<ul style="list-style-type: none"> ▪ objasní základní principy členění zemského povrchu ▪ rozliší složky a prvky fyzickogeografické sféry a rozpozná vztahy mezi nimi ▪ ① porovná složení a strukturu jednotlivých zemských sfér ▪ ③ porovná na příkladech mechanismy působení endogenních a exogenních procesů a jejich vliv na utváření zemského povrchu a na život lidí analyzuje příčiny vnitřních a vnějších geologických procesů ▪ ② analyzuje různé druhy poruch v litosféře ▪ ② rozliší běžné typy magmatických, sediment. a metamorf. hornin 	<ul style="list-style-type: none"> Členění zemského povrchu ▪ Litosféra ▪ Složení a struktura Země ▪ Zemské sféry ▪ Minerály, typy hornin a ložiska ▪ Endogenní procesy, metamorfóza ▪ Desková tektonika ▪ Exogenní procesy- eroze, akumulace ▪ Základní tvary zemského povrchu ▪ ① Atmosféra ▪ Složení a struktura atmosféry ▪ Procesy v atmosféře, skleníkový efekt, ozonová díra ▪ Počasí a podnebí ▪ Všeobecná cirkulace atmosféry 	INT → VO Geologie ① ▣▣ P 4.2 F, Ch, Bi

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ objasní mechanismy globální cirkulace atmosféry a její důsledky pro vytváření klimatických pásů ▪ objasní velký a malý oběh vody ▪ rozliší jednotlivé složky hydrosféry a jejich funkci v krajině ▪ ③zhodnotí využitelnost různých druhů vod a navrhne možné způsoby efektivního hospodaření vodou ▪ ②určí základní vlastnosti vzorku půdního profilu ▪ rozlišuje základní typy půd ▪ ③navrhne využití a způsob efektivního hospodaření s půdou ▪ rozliší a charakterizuje hlavní biomy světa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podnebné pásy ▪ ③Hydrosféra ▪ Rozdělení a charakteristika vodstva na Zemi ▪ Pohyb a význam vody v krajině ▪ Světový oceán ▪ Vodstvo pevnin ▪ Základní hydrologické charakteristiky ▪ Vliv lidské společnosti na hydrosféru ▪ ③Pedosféra ▪ Půdotvorní činitelé ▪ Složení a stavba půd ▪ Půdní profil ▪ Typy a druhy půd ▪ Rozšíření půd na Zemi ▪ ③Biosféra ▪ Zonalita a azonalita ▪ Hlavní biomy a jejich charakteristika 	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ zhodnotí na příkladech krajiny jako systém pevninské části krajinné sféry se specifickými znaky, určitými složkami, strukturou, okolím a funkcemi ▪ analyzuje na konkrétních příkladech přírodní a kulturní složky a prvky krajiny ▪ ②zhodnotí některá rizika působení přírodních a společenských faktorů na životní prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krajina ▪ Typy krajín ▪ Krajinná ekologie ▪ ②Geografie životního prostředí ▪ ②Trvale udržitelný rozvoj 	<p>② P 4.2 Ch Bi</p>
2. sexta	13.5 Obyvatelstvo	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ① ②zhodnotí na příkladech dynamiku vývoje obyvatelstva na Zemi ▪ ① ② ③zhodnotí geografické, demografické a hospodářské aspekty působící na chování, pohyb, rozmístění a zaměstnanost obyvatelstva ▪ ④analyzuje hlavní rasová, etnická, jazyková, náboženská, kulturní a politická specifika s ohledem na způsob života a životní úroveň v kulturních regionech světa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ① ② Územní rozložení obyvatelstva ▪ ① ② ③ Vývoj světové populace ▪ ① ② Územní pohyb populace ▪ ② ④ Struktura populace ▪ ④ ③ Kulturní regiony světa 	<p>Bi ① P 2.1 ② P 2.2 ③ P 2.3 ④ P 3.3</p>
	13.6 Osídlení	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ① ② ③ ④ identifikuje obecné základní geografické znaky sídel a aktuální tendence ve vývoji osídlení 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Venkovská sídla ▪ Městská sídla ▪ ④ Struktura měst ▪ Sídelní systémy 	<p>D ① P 2.1 ② P 2.2 ③ P 2.3</p>

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ ④ Jádra a periferie 	④ P 3.1
	13.7 Hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ①② zhodnotí na příkladech světové hospodářství jako otevřený dynamický systém s určitými složkami, strukturou a funkcemi ▪ zohlední faktory územního rozmístění hospodářských aktivit ▪ ①② vymezi jádrové a periferní oblasti světa ▪ zhodnotí bilanci světových surovinových a energetických zdrojů ▪ ①② vyhledá na mapách hlavní světové oblasti cest. ruchu, porovná jejich lokalizační faktory a potenciál 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vývoj hospodářství ▪ Zemědělství a lesnictví ▪ Typy zemědělství ▪ Světová produkce potravin ▪ Průmyslové oblasti světa ▪ Jádra a periferie ▪ Odvětví průmyslu ▪ Doprava ▪ Služby ▪ Lokalizační faktory ekonomických aktivit 	① P 2.1 ② P 2.2
	13.8 Politická geografie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ①②③ rozliší a porovná státy světa a jejich mezinárodní integrační seskupení a organizace podle kritérií vzájemné podobnosti a odlišnosti ▪ ①②③④ lokalizuje na politické mapě světa hlavní aktuální geopolitické změny s přihlédnutím k historickému vývoji 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ①②③ Politické uspořádání států ▪ ①②③ Mezinárodní integrace ▪ ①②③④⑤ Problémové oblasti světa ▪ ①②③ Globalizace 	Sv D ① P 2.1 ② P 2.2 ③ P 2.3 ④ P 3.3 ⑤ P 3.1
	13.9 Regionální geografie České republiky	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ① vymezi místní region / podle bydliště, školy / na mapě podle zvolených kritérií, zhodnotí přírodní, hospodářské a kulturní poměry mikroregionu a jeho vazby vyšším územním celkům a regionům ▪ ① zhodnotí polohu, přírodní poměry a zdroje ČR ▪ ① lokalizuje na mapách hlavní rozvojová jádra a periferní oblasti ČR 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poloha, rozloha ▪ Územní vývoj státu ▪ Přírodní podmínky, ochrana přírody ▪ Politický systém, administrativní členění ▪ Obyvatelstvo, sídla ▪ Hospodářství ▪ Oblasti ČR 	D Sv ① P 4.3
3. septima	13.10 Regionální geografie Evropy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ⑥ rozlišuje na konkrétních územních příkladech mikroregionální, regionální, státní, makroregionální a globální geografickou dimenzi ▪ vymezi jednotlivé regiony Evropy ▪ ①②③④⑤⑥ zhodnotí polohu, přírodní a sociální poměry evropských regionů ▪ ①②③④⑤⑥ lokalizuje hlavní rozvojová jádra a periferie evropských regionů 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Přírodní podmínky ▪ Historický, politický a ekonomický vývoj ▪ Sociální prostředí ▪ Evropská integrace ▪ Střední Evropa ▪ Západní Evropa ▪ Severní Evropa ▪ Jižní Evropa ▪ Jihovýchodní Evropa ▪ Východní Evropa 	Sv ① P 2.1 ② P 2.2 ③ P 2.3 ④ P 3.3 ⑤ P 3.1 ⑥ P 2.4

	13.11 Mimoevropské regiony	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozlišuje na konkrétních územních příkladech mikroregionální, regionální, státní, makroregionální a globální geografickou dimenzi ▪ ①②③④⑤ lokalizuje na mapách makroregiony světa, vymezí jejich hranice, zhodnotí jejich přírodní, kulturní, politické a hospodářské poměry a jednotlivé makroregiony vzájemně porovná 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Asie ▪ Afrika ▪ Amerika ▪ Oceánie 	<p>D</p> <p>① P 2.1</p> <p>② P 2.2</p> <p>③ P 2.3</p> <p>④ P 3.3</p> <p>⑤ P 3.1</p>
--	----------------------------	--	--	---